

เรื่องการใช้เครื่องมือ ESDA ในการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อลายมือเขียน และพยานหลักฐานทางเอกสารในงานทางนิติวิทยาศาสตร์

*Applications of the ESDA in demonstrate handwriting
and document examination for forensic science*

อมรเทพ พลศึก*

ผศ.พ.ต.ท.ดร. สฤกษ์ สืบพงษ์ศิริ**

ดร.ชัยชาญ ไชยรังสินันท์***

บทนำ

ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ ถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำพยานหลักฐานที่ได้มาจากการรวบรวมจากสถานที่เกิดเหตุ หรือหลักฐานที่มีความเกี่ยวข้องกับคดีมาตรวจพิสูจน์และออกรายงานผลจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาให้ศาลในชั้นศาล ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าปัญหาในการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นยังมีจุดบกพร่องที่ทำให้กระบวนการทางด้านการตรวจพิสูจน์นั้นขาดความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้นักพยานหลักฐานที่นำไปใช้ประกอบการพิจารณาให้ศาลในชั้นศาลนั้น มีน้ำหนักลดลง ไม่มีความน่าเชื่อถือ ทำให้ศาลเกิดข้อสงสัยในพยานหลักฐานและอาจทำให้ศาลยกฟ้องในมูลคดีนั้นได้ โดยขั้นตอนและกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีการทบทวนมาตรฐานเข้ามาควบคุมกำกับดูแลงานทางด้านการตรวจพิสูจน์ต่างๆ ตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจสถานที่เกิดเหตุ การส่งต่อวัตถุพยานหรือขั้นตอนการครอบครองวัตถุพยาน ตลอดจนการนำส่งวัตถุพยานให้ผู้ตรวจพิสูจน์ทำการวิเคราะห์ผลและออกรายงานผลต่างๆ จะต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานที่กำหนดไว้ตามหลักมาตรฐานสากล เพื่อที่จะนำผลการตรวจพิสูจน์ใช้เป็นหลักฐานหรือการออกรายงานผลของพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีได้ โดยผลการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการนั้น สามารถให้ผลที่มีความน่าเชื่อถือและมีความแม่นยำต่อการส่งผลนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคดีและตัวผู้กระทำความผิดในคดีต่างๆ ซึ่งหากมีการนำหลักการทางมาตรฐานมาใช้กำกับขั้นตอนการปฏิบัติงานจนกระทั่งขั้นตอนการตรวจพิสูจน์ก็จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสในขั้นตอนการตรวจพิสูจน์ในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น

*นักบริหารจัดการ (ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์) สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม

**อาจารย์ (สบ3) กลุ่มงานคณาจารย์ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

***นักวิชาการยุติธรรม ชำนาญการ สำนักงานกิจการยุติธรรม

การตรวจพิสูจน์รอยกดโดยเครื่อง Electro Static Detection Apparatus (ESDA) สามารถนำมาใช้ในการตรวจหารอยกดที่พบบนแผ่นกระดาษ ที่ไม่อาจมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า โดยเครื่องพิสูจน์รอยกด ESDA นี้ ใช้หลักการทางประจุไฟฟ้าสถิต เป็นวิธีการที่ไม่ทำลายตัวอย่างสามารถนำมาใช้ตรวจพิสูจน์และติดตามได้ว่าต้นฉบับของเอกสารนั้นมีที่มาจากใด หรือฉีกออกจากหนังสือหรือกระดาษเล่มใด ทั้งยังสามารถพิสูจน์ได้ถึงการเขียนต่อเติมข้อความหรือตัวอักษร รวมถึงสามารถบอกลำดับของเอกสารที่ปรากฏรอยกดนั้นว่าอยู่ในหน้าลำดับที่เท่าใด ซึ่งสามารถช่วยในการเชื่อมโยงความเกี่ยวเนื่องของเอกสารที่นำมาตรวจพิสูจน์และสามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานในคดีได้โดยเครื่องพิสูจน์รอยกด ESDA นั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการตรวจพิสูจน์ด้านอื่นได้ด้วย เช่น การพิสูจน์รอยพิมพ์นิ้วมือบนกระดาษ การตรวจรอยเท้า (foot print) เป็นต้น

การนำพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจพิสูจน์รอยกดด้วยเครื่อง ESDA ไปใช้ในทางคดีหรือในกระบวนการยุติธรรมในชั้นศาลนั้น จะต้องนำมาพิจารณาควบคู่กับคุณลักษณะของการเขียนหรือร่องรอยการเขียนที่พบบนกระดาษ เพื่อนำมาพิสูจน์ว่าเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ ซึ่งจะต้องใช้ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบพยานเอกสารในชั้นศาล โดยให้ความเห็นในร่องรอยของคุณลักษณะการเขียนที่พบ และเพื่อให้ศาลปราศจากข้อสงสัยในพยานหลักฐานที่ได้มา ขั้นตอนและกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางพยานเอกสารต่างๆ นั้น ก็จะต้องมีมาตรฐานในการตรวจพิสูจน์เข้ามาควบคุมให้เป็นไปตามระบบมาตรฐานสากลเพื่อให้เกิดความโปร่งใส และความเชื่อมั่นในภาคประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม

ในปัจจุบันปัญหาจากผลการตรวจพิสูจน์ที่มีความแตกต่างกันในระหว่างหน่วยงาน ตลอดจนรายงานผลความคิดเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญในชั้นศาล และผลการตัดสินคดีในชั้นศาล ทำให้เกิดข้อสงสัยและข้อถกเถียงเป็นอย่างมากในปัจจุบันถึงที่มาและหลักการรวมทั้งขั้นตอนต่างๆ ว่ามีมาตรฐานในการกำกับดูแลในขั้นตอนกระบวนการ และเครื่องมือใช้ในการตรวจพิสูจน์ว่ามีมาตรฐานหรือไม่ หรือมีอะไรที่ใช้เป็นบรรทัดฐานในการที่จะยืนยันรับรองผลการตรวจพิสูจน์ว่ามีมาตรฐานเดียวกันที่ได้รับการรับรองที่ถูกต้องตามกระบวนการที่จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นในภาคประชาชนต่อกระบวนการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ตลอดจนความโปร่งใสในการได้มา ซึ่งพยานหลักฐานที่นำส่งมาทำการตรวจพิสูจน์หรือวิเคราะห์ผลทางห้องปฏิบัติการก็ควรที่จะมีการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดทำมาตรฐานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่เนื่องจากมีปัจจัยต่างๆ ทำให้ยากต่อการที่จะดำเนินการจัดทำมาตรฐานได้ เช่น ด้านงบประมาณและความพร้อมที่ยังไม่เอื้อต่อการดำเนินการในการจัดทำมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จึงทำให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางด้านการตรวจพิสูจน์ขาดความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้คดีต่างๆ ที่มีการนำวัตถุพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มานั้นไม่ได้รับการยอมรับ เกิดสภาพปัญหาในการที่ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมตามหลักสิทธิและเสรีภาพ นอกจากนี้กระบวนการยุติธรรมก็ควรที่จะมีมาตรการในการดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงการบริการได้ง่ายรวดเร็วและเกิดความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม อันจะนำไปสู่การอำนวยความยุติธรรมในสังคมที่มีประสิทธิภาพ

สร้างความเสมอภาคเป็นธรรมโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ในระบบกระบวนการยุติธรรมที่ยั่งยืนต่อไป

หลักการใช้เครื่องตรวจพิสูจน์รอยกด ESDA ในงานทางนิติวิทยาศาสตร์

วิธีการตรวจพิสูจน์รอยกดของเครื่อง ESDA นั้น จะใช้หลักการไฟฟ้าสถิต วิธีการทั่วไปที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์ร่องรอยการกดทับที่อยู่ใกล้กับร่องรอยการเขียนที่เกิดจากการปลอมแปลง โดยการเตรียมรูปแบบของลายเซ็นตัวอย่างบนกรอบที่กำหนดไว้และทำการตรวจพิสูจน์จากภาพถ่ายโดยการใช้อุปกรณ์ลำแสงเฉียง (จากเอกสารต้นฉบับ) และทำให้ปรากฏรูปร่างจากการเขียนโดยใช้เครื่อง ESDA เครื่องพิสูจน์รอยกดในการตรวจพิสูจน์การปลอมแปลงที่เกิดขึ้น โดยเครื่องพิสูจน์รอยกด ESDA สามารถอ่านข้อความที่เกิดจากรอยกดบนแผ่นกระดาษ ซึ่งไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าได้ ใช้หลักการทางประจุไฟฟ้าเป็นวิธีที่ไม่ทำลายเอกสารหรือตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เป็นเครื่องมือที่นำมาประยุกต์ใช้ในงานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อหาร่องรอยการกดทับที่ปรากฏบนเอกสารได้และนำมาวิเคราะห์ลายเซ็นและตรวจสอบทางลายมือเขียนโดยผู้เชี่ยวชาญโดยการทำงานของเครื่องมือ ESDA จะสามารถตรวจพิสูจน์รอยกดที่เกิดจากการเขียนบนกระดาษทั่วไปได้ประมาณ 6-7 แผ่น จากต้นฉบับทำให้สามารถติดตามแหล่งที่มาของข้อความที่ปรากฏได้ว่าเป็นต้นฉบับของเอกสารอะไรมีที่มาจากที่ใดและฉีกจากหนังสือเล่มใดได้ ซึ่งในรอยกดที่นำมาใช้ในการตรวจพิสูจน์ยังสามารถบอกได้ว่า มีการเขียนต่อเติมจากข้อความเดิมได้หรือไม่ และสามารถที่จะช่วยในการลำดับของเอกสารที่ปรากฏขึ้นได้ว่าเอกสารหน้านั้นอยู่ในหน้าใดของเอกสารต้นฉบับ รวมทั้งการนำผลการตรวจพิสูจน์โดยเครื่องพิสูจน์รอยกดนี้ก็ยังสามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงคดีความในชั้นศาลได้อีกด้วย

ข้อจำกัดในการใช้เครื่องพิสูจน์รอยกดในการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์นั้น ก็ยังมีข้อบกพร่องอยู่ในเรื่องของภาพที่ได้ภาพที่ปรากฏจากการใช้เครื่อง ESDA นั้น อาจจะไม่มีความคมชัดมาก โดยอาจจะมีรายละเอียดบางส่วนที่ขาดหายไปและในการเก็บข้อความโดยใช้แผ่นสติ๊กเกอร์ใสก็อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของลายเส้นที่เกิดจากการเขียนได้ ส่งผลให้มีความยากต่อการนำมาพิจารณาในการวิเคราะห์ลายมือเขียนจากผู้เชี่ยวชาญเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับลายมือตัวอย่างที่เตรียมไว้ นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในการเกิดรอยกดจากปัจจัยของวัตถุที่มีการกดทับด้วย เช่น ลักษณะพื้นผิวของกระดาษก็เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่อาจนำเครื่องพิสูจน์รอยกด ESDA มาใช้ได้ไม่ดีเท่าที่ควรในกระดาษที่มีลักษณะลายมันวาวหรือกระดาษที่มีลักษณะเป็นแผ่นเคลือบมัน รวมทั้งรอยกดที่พบปรากฏอยู่บนกระดาษที่มีคุณภาพต่ำอาจส่งผลให้ภาพที่ได้นั้นไม่มีความคมชัดยากต่อการนำมาพิจารณาวิเคราะห์ทางด้านลายมือเขียนได้ และในการพิสูจน์รอยกดบนกระดาษนั้น แม้จะมีงานวิจัยที่สามารถระบุได้ว่าลายนิ้วมือแฝงที่เกิดจากรอยกดที่ปรากฏลงบนกระดาษสามารถนำเครื่องตรวจพิสูจน์รอยกด ESDA มาประยุกต์ใช้ ทำให้ปรากฏรอยลายพิมพ์ นิ้วมือแฝงได้เช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามต้องมีการพัฒนาต่อไปในอนาคต ซึ่งภาพที่เก็บได้จากเครื่องตรวจพิสูจน์รอยกด ESDA อาจจะได้คุณภาพไม่ดีเท่าการปิดผงฝุ่นรอยนิ้วมือแฝง

การตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อและลายมือเขียนในงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางลายมือชื่อและลายมือเขียนจำเป็นที่จะต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญในการตรวจพิสูจน์ต้องมีการฝึกอบรมและการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อดูลักษณะลายเส้นของคุณลักษณะของการเขียน ทำให้สามารถทราบได้ว่าลายมือที่เกิดจากการปลอมแปลงนั้นเป็นการเขียนขึ้นจากบุคคลคนเดียวกัน ซึ่งในปัจจุบันมีการตรวจพบการปลอมแปลงเอกสารมากขึ้น จากเอกสารในการประกอบการทำธุรกรรมต่างๆ รวมทั้งคดีทางแพ่งในเรื่องของการปลอมแปลงลายเซ็นก็เป็นคดีความที่ขึ้นสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาลเป็นจำนวนมากตลอดจนเอกสารสำคัญต่างๆ เช่น บัตรประชาชน หนังสือสัญญาหนังสือเดินทาง (passport) ซึ่งถือว่าเป็นเอกสารสำคัญที่มีผู้นำไปปลอมแปลงเอกสารสิทธิในการทำธุรกรรมต่างๆ ที่มีขอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น

นอกจากนี้เอกสารปัญหา เอกสารของกลาง หรือเอกสารข้อพิพาทที่นำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการนำมาตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์จะเป็นเอกสารประเภทที่ต้องสงสัย หรือมีผู้แจ้งว่ามีการถูกปลอมแปลงหรือเป็นเอกสารในเรื่องที่มีการพิพาทกันในประเด็นของการพิสูจน์ลายมือเขียนลายมือชื่อที่มีการปลอมแปลงหรือต่อเติมแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงรายการรายนามประทับเครื่องหมายการค้า ซึ่งสามารถนำมาตรวจพิสูจน์หาข้อเท็จจริงได้โดยผู้เชี่ยวชาญและเทคนิคการตรวจพิสูจน์ด้วยเครื่องมือทางนิติวิทยาศาสตร์ต่างๆ ได้เพราะในวัตถุพยานบางประเภทอาจจะต้องทำให้ปรากฏตัวอักษรขึ้นด้วยเทคนิคทางเคมีหรือการใช้เครื่องตรวจพิสูจน์ ESDA ในกรณีที่พบรอยกดบนเนื้อกระดาษ แม้แต่รอยเท้าก็สามารถนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ในการเก็บหลักฐาน เพื่อนำไปใช้ในการตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบในห้องปฏิบัติการได้

ในการตรวจพิสูจน์เอกสารต่างๆ นั้นจำเป็นต้องใช้เอกสารตัวอย่างมาใช้ในการตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบโดยผู้เชี่ยวชาญและการใช้เทคนิคเครื่องมือต่างๆ ในการที่จะทำให้สามารถพิสูจน์ทราบได้ว่าเอกสารนั้นมีการปลอมแปลงขึ้น มีการขูดลบหรือแก้ไขตัวหนังสือในเอกสารนั้นๆ ทำให้เกิดความเสียหายแก่คู่กรณีในทางแพ่งหรือทางอาญาได้ในการตรวจวิเคราะห์พิจารณาเอกสารต้องสงสัยหรือวัตถุพยานทางเอกสารนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมเอกสารตัวอย่างมากพอเพื่อที่จะนำมาใช้ในการตรวจพิสูจน์โดยเอกสารตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. Incidental Standard ประเภทที่ได้มาจากการเขียนอยู่เป็นประจำวันตามปกติในธุรกิจต่างๆ หรือเอกสารทางราชการ

ข้อดีของเอกสารประเภทนี้ คือ ได้ตัวอย่างที่เป็นลายมือเขียนปกติไม่มีการดัดแปลงแต่อย่างใด เพราะเจ้าตัวไม่รู้ว่าตัวมาก่อนการเกิดพิพาทหรือก่อนเกิดเหตุ

ข้อเสียของเอกสารประเภทนี้ คือ เป็นลายมือเขียนตัวเลขตัวอักษรที่มีจำนวนตรงกันน้อยตัวในการใช้เปรียบเทียบและอาจไม่ได้ในปีที่ใกล้เคียง

2. Request Standard ประเภทที่ได้มาจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ขอให้เขียนต่อหน้า เช่น พนักงานสอบสวนหรือศาล

ข้อดีของเอกสารประเภทนี้ คือ ได้ตัวอย่างในสภาพหรือข้อความเดียวกัน สะดวกต่อการใช้ตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบได้

ข้อเสียของเอกสารประเภทนี้ คือ อาจได้ตัวอย่างที่ไม่สมบูรณ์เช่นผู้เขียนรู้ตัวในขณะที่มีการพิพาท จึงมีการดัดแปลงลายมือให้ผิดไปหรือแก้เขียนที่ไม่ปกติซึ่งยากต่อการตรวจพิสูจน์

นอกจากนี้ในรายละเอียดของการตรวจก็จำเป็นที่จะต้องทราบถึงหลักการตรวจลายมือเขียนและลายมือชื่อ (Principle of handwriting identification) ซึ่งในหลักการดังกล่าวก็จะต้องศึกษาถึงรายละเอียดลักษณะสำคัญของลายมือชื่อลายมือเขียนโดยการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อลายมือเขียนจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบ 4 ประการ ในการพิสูจน์การปลอมแปลงลายมือชื่อประกอบไปด้วยคุณลักษณะเฉพาะตัว ความผิดเพี้ยนตามธรรมชาติ คุณลักษณะพิเศษของการเขียนและการเตรียมตัวอย่างที่มากพอ

1. คุณลักษณะเฉพาะตัว (Individual or personal characteristic) ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะทั่วไปของการเขียนที่เกิดจากความคุ้นเคยและความเคยชินในการเขียนของแต่ละบุคคลทำให้เกิดจุดที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะขึ้นมาดังนี้

- ลีลาของการเขียน (Movement)
- สัดส่วนตัวอักษร (Ratio)
- ความเอนเอียง (Slope / Slant)
- ระดับแนวของการเขียน (Alignment)
- ชีตความสามารถในการเขียน (Ability)
- คุณสมบัติของลายเส้น (Line quality)
- การลังเล (Hesitation)
- ลายเส้นที่สั่น (Tremore)
- การกดปากกา (Pen Pressure)
- เส้นต่อเนื่อง (Connecting Strokes)
- ความเร็วในการเขียน (Speed)
- การยกหรือหยุดของปากกา (Pen Lifts / Pen stop)
- ช่องไฟ (Space)

2. ความผิดเพี้ยนตามธรรมชาติ (Natural writing variation) ความผิดเพี้ยนตามธรรมชาติของการเขียนเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของการเขียนของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นไปอย่างธรรมชาติ อยู่ในขอบเขตของแต่ละบุคคลอาจเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกต่างๆ ก็ได้

3. คุณลักษณะพิเศษของการเขียน (Significant) คือ ในการเขียนนั้นอาจจะมีลักษณะพิเศษที่มีการเขียนที่โดดเด่นผิดไปจากทั่วๆ ไป มีจุดเด่นเป็นที่สังเกตได้ง่าย อาจเป็นคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลในการเขียนทำให้ลายมือเขียนมีเอกลักษณ์ที่ค่อนข้างสะดุดตา จะเห็นได้ว่าการเขียนของแต่ละบุคคลก็จะมีจุดที่เป็นคุณลักษณะพิเศษที่เกิดขึ้นในลายมือชื่อหรือลายมือเขียนได้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะต้องนำ

ตัวอย่างหลายตัวอย่างมาใช้ในการเปรียบเทียบและให้จุดข้อสังเกตจากคุณลักษณะพิเศษในการเป็นข้อมูลที่จะสันนิษฐานได้ว่าลายมือชื่อที่นำมาตรวจสอบนั้นมาจากลายมือบุคคลคนเดียวกัน ทั้งนี้ตัวอย่างที่นำมาใช้ในการตรวจเปรียบเทียบจะต้องเป็นตัวอย่างที่ถูกจัดขึ้นมาอย่างถูกต้อง มีความสมบูรณ์และต้องมีจำนวนมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการตรวจเปรียบเทียบโดยผู้เชี่ยวชาญ

4. ตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจเปรียบเทียบต้องมีความถูกต้องสมบูรณ์และมีมากเพียงพอในการตรวจเปรียบเทียบในการตรวจพยานเอกสารนั้น จำเป็นจะต้องมีจำนวนตัวอย่างมากเพียงพออาจจะได้มาจากลายมือชื่อจากการเซ็นสำเนาบัตรประชาชนที่สามารถรวบรวมได้ เพื่อนำมาใช้สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญนำมาตรวจดูลักษณะของลายเส้น และเพื่อใช้ในการตรวจเปรียบเทียบในการที่จะยืนยันได้ว่าเป็นลายมือของบุคคลคนเดียวกันได้

ในการเตรียมตัวอย่างลายมือเขียนลายมือชื่อ (ลายเซ็น) สำหรับนำมาตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีจำนวนตัวอย่างที่มากเพียงพอที่จะใช้นำมาตรวจเปรียบเทียบโดยลายมือเขียนลายมือชื่อที่แท้จริงในเอกสารตัวอย่างที่ส่งตรวจเปรียบเทียบกับเอกสารปัญหาพิพาทต้องประกอบด้วยลายมือเขียนลายมือชื่อที่สามารถหาได้จากแหล่งต่างๆ ได้ดังนี้

1. ลายมือเขียน ลายมือชื่อ ที่เคยเขียนไว้เดิมในเอกสารตามสถานที่ต่างๆ ของรัฐและเอกชน เช่น ที่ว่าการอำเภอ (เขต) หรือจังหวัดสำนักงานที่ดินและขนส่ง อบจ. กกต. โรงรับจำนำ สถานีตำรวจ ศาล สถานพยาบาล สถานศึกษา อบต. สหกรณ์ เทศบาล สุภากร ไปรษณีย์ ประปา ไฟฟ้า ธนาคาร ที่ทำงาน สรรพากร เป็นต้น

2. ลายมือเขียน ลายมือชื่อ ที่เขียนต่อหน้าพนักงานสอบสวนหรือศาลในแผ่นกระดาษที่มีเส้นบรรทัดจำนวน 5 แผ่น และพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ต้องรับรองเอกสารทุกแผ่น

ทั้งนี้ในการนำตัวอย่างมาทำการตรวจสอบ มีข้อสำคัญที่ในการนำหลักฐานดังกล่าวมาใช้ในการตรวจพิสูจน์ กล่าวคือ ในการตรวจลายมือชื่อลายมือเขียนจะต้องใช้ตัวอย่างที่เป็นลายมือเขียนเช่นเดียวกันในการตรวจเปรียบเทียบและการตรวจเปรียบเทียบลายมือชื่อหรือลายเซ็นก็ต้องใช้ตัวอย่างที่เป็นประเภทเดียวกันที่เป็นลายมือชื่อหรือลายเซ็นมาใช้ในการตรวจเปรียบเทียบ เป็นต้น (สมชาย อมรสุนทรสิริ, 2556)

ลักษณะของลายมือเขียน

ลักษณะของลายมือเขียนที่ใช้สำหรับตรวจว่าเป็นของบุคคลใด เรียกว่า Characteristic ซึ่งมี 2 ประเภท ดังนี้

Style characteristic or class characteristic เป็นประเภทที่ได้มาจากแบบของการเขียนเป็นตัวธรรมดาทั่วไป

Personal characteristic or individual characteristic เป็นประเภทที่ได้เขียนจนเป็นแบบลักษณะของแต่ละบุคคล

ในการตรวจเปรียบเทียบลายมือนั้น ผู้เชี่ยวชาญสามารถให้ความเห็นโดยการแยกได้ระหว่างคุณลักษณะของลายมือเขียนแบบ Style กับ Personal และสามารถแยกคุณลักษณะของลายมือนี้นั้นได้ว่าเป็นลายมือปกติ (Natural) และลักษณะใดเป็นลายมือดัดแปลง (Disguise) โดยผู้เชี่ยวชาญสามารถกำหนดได้ว่าความผิดปกติ (Variation) ของลายมือบุคคลนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไรหรือมีขอบเขตเพียงใดและสามารถเห็นคุณลักษณะพิเศษของการเขียน (Significant) คือ มีการเขียนที่โดดเด่นผิดไปจากทั่วๆ ไปหรือที่ค่อนข้างสะดุดตาโดยการพิจารณาระหว่างลายมือที่เขียนในระยะเวลาใกล้เคียงกัน

ลายมือเขียนของบุคคลย่อมจะผิดปกติไปในแต่ละครั้งของการเขียน เพราะการเขียนของแต่ละบุคคลไม่ได้มีส่วนประกอบเหมือนเครื่องจักรกลแต่อย่างใด แต่การเขียนที่พบเห็นทั่วไปเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ได้มีการฝึกและเขียนอยู่เป็นประจำ และลักษณะของการเขียนก็เป็นการสั่งงานจากสมองซึ่งก็อาจจะมีลักษณะเส้นที่แตกต่างหรือผิดปกติไปจากเดิมก็ได้ โดยสาเหตุที่ทำให้เกิดความผิดปกติในลายมือชื่อลายมือเขียนนั้น อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. เขียนโดยรีบร้อนหรือโดยไม่ระมัดระวัง
2. เนื่องจากสภาพร่างกาย เช่น ขณะอ่อนเพลียหรือขณะเจ็บป่วย
3. เนื่องจากสภาพสิ่งแวดล้อมขณะเขียน เช่น เขียนขณะยืนกับนั่งโต๊ะ
4. เนื่องจากลักษณะของเครื่องมือเขียนอุปกรณ์ต่างกัน

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญจะต้องพิจารณาถึงคุณลักษณะของการเขียนด้วย ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวประกอบไปด้วยข้อสังเกตหลายประการด้วยกัน ดังนี้

ความชัดเจนในการเขียน (Legibility) เป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของแต่ละบุคคล คือ บางคนเขียนได้สวยแต่อ่านไม่ค่อยออกหรือเขียนไม่เป็นระเบียบแต่อ่านออก

ขนาดของลายมือเขียน (Size of handwriting) ซึ่งเป็นมาตั้งแต่ได้รับการฝึกหัดมา ประกอบไปด้วยสัดส่วน (Ratio) คือ สัดส่วนของแต่ละตัวอักษร เช่น มีหัวโตแต่ตัวเล็ก หรือหัวเล็กแต่ตัวโต หรือลายมือซึ่งมีความสูงต่ำ สั้นยาว อ้วนผอม และขนาดของตัวอักษรที่สัมพันธ์กัน (Relative of letters) ในการเขียนข้อความใดก็ตาม สัดส่วนของตัวอักษรที่ต่อเนื่องกันจะสัมพันธ์กัน

ความต่อเนื่องของเส้น (Connecting strokes) บุคคลที่เขียนเร็วมักจะไม่นยกปากกา จึงมีเส้นที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งผู้ที่ปอลอมลายมือมักจะมีการยก-หยุดปากกา

การลังเล (Hesitation) เป็นเส้นที่มีลักษณะเส้นหนาไม่เท่ากัน เพราะการเขียนที่ช้าลงหรือหยุดชะงักแล้วเขียนต่อ

ระยะช่องไฟ (Spacing) การเว้นระยะระหว่างตัวอักษรหรือช่องไฟ เป็นความเคยชินของการเขียนได้อย่างหนึ่งของแต่ละบุคคล

ความเอียงของลายมือเขียน (Slope of handwriting) เป็นลักษณะปกติของแต่ละบุคคลที่จะเขียนเอียงขวา เอียงซ้าย หรือตรง ยากที่จะเปลี่ยนแปลง นอกจากเป็นลายมือดัดแปลง

เส้นหนักเบา (Shading) เกิดจากการกดปากกา ทำให้ลายเส้นที่เขียนใหญ่หรือเล็กได้

คุณสมบัติของลายเส้น (Line quality) ซึ่งปกติบุคคลที่เขียนหนังสือได้ดี เส้นที่ลากจะโค้งเรียบสวย มีเส้นหนักเบาตามธรรมชาติ

แนวระดับของการเขียน (Alignment) คือ การเขียนตัวหนังสือในกระดาษที่มีลายเส้นหรือไม่มีลายเส้นก็ตาม จะมีแนวระดับความสัมพันธ์ที่สูงต่ำสัมพันธ์กัน อิทธิพลของอุปกรณ์ที่ใช้เขียนมีส่วนให้เกิดรูปร่างของลายมือชื่อที่เห็นภายนอกเท่านั้น แต่ยังคงคุณลักษณะเฉพาะตัวอยู่ดังที่กล่าวมาข้างต้น (สมชาย อมรสุนทรสิริ, 2556)

การตรวจพิสูจน์หลักฐานพยานเอกสาร

การที่จะพิสูจน์ความผิดของจำเลยนี้จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานต่างๆ ซึ่งอาจเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานอื่นใดที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำความผิดของจำเลย และพยานหลักฐานดังกล่าวนี้ ต้องสามารถนำมาพิสูจน์ได้โดยปราศจากข้อสงสัย กล่าวคือ จะต้องให้ได้ความอย่างแน่ชัดแท้จริง หากแต่ยังมีความสงสัยเคลือบแคลงอยู่เล็กน้อย ศาลก็จะยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยโดยการพิพากษายกฟ้องปล่อยตัวจำเลยไปอันเป็นหลักแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ได้กำหนดไว้ และเป็นหลักสากลที่ใช้กันในอารยประเทศต่างๆ

สิ่งสำคัญในการพิสูจน์ความจริงในศาล ได้แก่ การพิสูจน์พยานหลักฐานตามคำอธิบายความหมายทางวิชาการของประเทศไทยมักจะแบ่งพยานหลักฐานเป็น 3 ประเภท ได้แก่ พยานบุคคล พยานวัตถุ และพยานเอกสาร อย่างไรก็ตามวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าขึ้นมาเป็นลำดับ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายเริ่มให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์

พยานหลักฐานอาจมีการจัดแบ่งออกเป็นประเภทได้หลายลักษณะตามแต่วัตถุประสงค์ของพยานหลักฐานนั้นๆ และกฎเกณฑ์ที่ใช้แยกประเภท ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจในระบบกฎหมายลักษณะพยานดีขึ้น ในที่นี้จะขอแบ่งประเภทของพยานหลักฐานในเฉพาะลักษณะที่บัญญัติไว้ในกฎหมายโดยพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานผู้เชี่ยวชาญ

- 1) พยานบุคคล คือ บุคคลที่มาเบิกความต่อศาลด้วยวาจา
- 2) พยานเอกสาร คือ ข้อความใดๆ ในเอกสารที่มีการอ้างเป็นพยาน
- 3) พยานวัตถุ คือ วัตถุสิ่งของที่คู่ความอ้างเป็นพยาน อ้างสถานที่ให้ศาลตรวจก้อยู่ในความหมายของพยานวัตถุด้วย (ประมุข สุวรรณสร, 2526)

พยานเอกสาร จึงหมายถึง ข้อความในเอกสารที่มีการอ้างอิงเป็นพยาน โดยอาศัยการสื่อความหมายข้อความนั้นพิสูจน์ความจริง แต่การอ้างเอกสารเป็นพยานมิใช่หมายความว่า จะเป็นพยานเอกสารเสมอไป การอ้างข้อความตอนหนึ่งในเอกสารเพื่อพิสูจน์ว่าข้อเท็จจริงเกิดขึ้นตามข้อความนั้นเป็นพยานเอกสาร แต่ถ้าอ้างลงลายมือชื่อในเอกสารเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นลายมือที่จำเลยทำปลอมขึ้นในความผิดปลอมเอกสาร หรืออ้างหนังสือทั้งเล่ม เพื่อแสดงว่าเป็นการทำข้างงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ ดังนี้เป็นการอ้างในฐานะวัตถุพยาน

ตามหลักกฎหมายในเรื่องพยานผู้เชี่ยวชาญในประเทศอินเดีย ได้กล่าวไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 45 ในประเด็นเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ตรวจพิสูจน์ลายมือเขียน เป็นการลงความเห็นในการพิสูจน์เอกลักษณ์ การเขียนลายมือชื่อ ก่อนจะนำเสนอให้ศาลพิจารณา การตรวจในกฎหมายอินเดียมี 2 แบบ คือ การตรวจ ด้วยตากับการตรวจที่เป็นแบบทำลายเอกสาร โดยมุมมองเกี่ยวกับการพิสูจน์ลายมือเขียนของศาลอินเดีย ในการตรวจพิสูจน์ต่างๆ คำตอบสุดท้ายก็คือการประเมินผลของการตรวจพิสูจน์ในชั้นศาลที่จะให้ พยานหลักฐานนั้นมีน้ำหนัก และมีคุณค่าในตัวพยานหลักฐานนั้นๆ ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับดุลพินิจ ในการพิจารณาดีของศาลด้วย (Shadan Farasat, 1996)

ในการตรวจพิสูจน์ และให้เห็นในเอกสารปัญหาเกี่ยวกับตัวอย่างที่นำมาใช้ในการตรวจ เปรียบเทียบว่าจะเป็นการเขียนโดยบุคคลคนเดียวหรือไม่นั้น จะต้องแยก Style หรือ Class characteristics กับ Individual หรือ Personal characteristics ให้ออกเพราะคนเราอาจเขียนรูปร่างต่างๆ ไปได้ อาจจะ มีลักษณะลายมือเขียนที่คล้ายคลึงกันได้ แต่คุณลักษณะทั่วไป หรือคุณสมบัติพิเศษของการเขียน จะแตกต่างกัน ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ คุณสมบัติพิเศษของการเขียนตรงกัน และไม่มี ความแตกต่างกัน ในพื้นฐานการเขียน (No basic difference)

งานด้านการตรวจพิสูจน์ทางเอกสารการพิสูจน์ลายมือชื่อ ลายมือเขียนนั้น ต้องใช้องค์ความรู้ ทางด้านผู้เชี่ยวชาญประกอบในการพิจารณาออกรายงาน เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงปราศจากข้อสงสัยได้ และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในการตรวจพิสูจน์พยานเอกสารในประเทศอินเดียนั้น ก็ได้มีการตั้ง หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการสันนิษฐาน และการตรวจวิเคราะห์ลายมือชื่อ ลายมือเขียนสำหรับผู้เชี่ยวชาญไว้ โดยให้ยึดหลักวิธีการตรวจวิเคราะห์ ดังนี้

- เป็นลายมือชื่อของบุคคลคนเดียวกัน
- น่าจะใช้ลายมือชื่อของบุคคลคนเดียวกัน
- มีลักษณะบางส่วนคล้ายคลึงกัน
- ไม่อาจจะลงความเห็นให้เป็นหลักฐานอย่างใดได้
- มีลักษณะบางส่วนต่างกัน
- น่าจะไม่ใช้ลายมือชื่อของบุคคลคนเดียวกัน
- ไม่ใช่ลายมือชื่อของบุคคลคนเดียวกัน

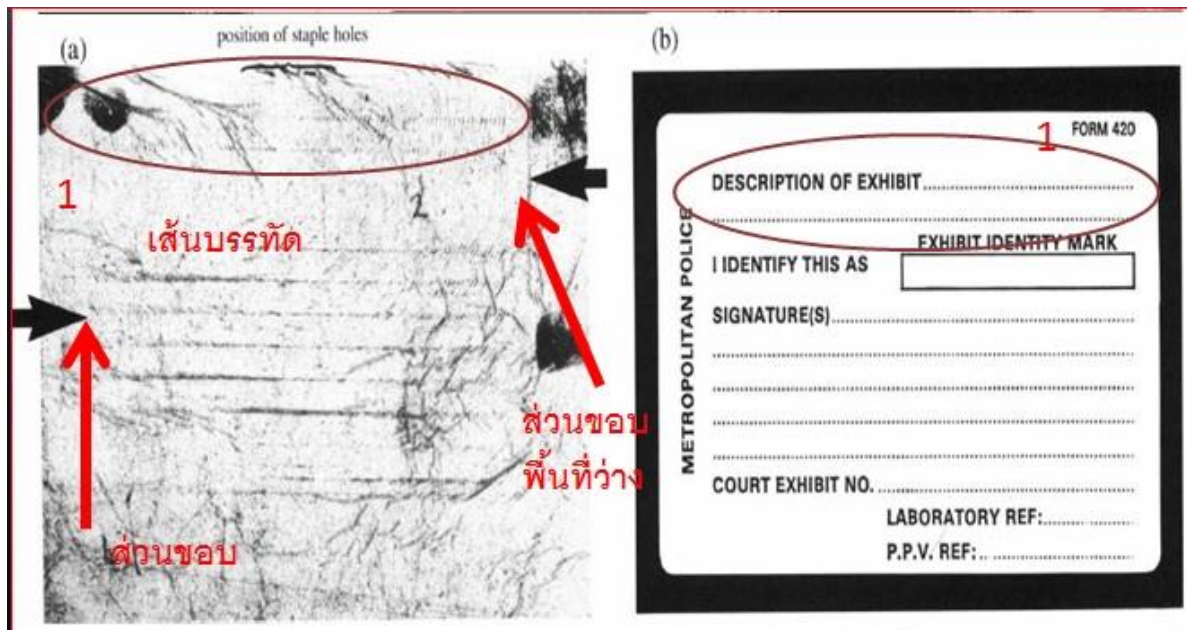
กฎเกณฑ์ในการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญในประเทศไทย ก็จะมี ความคล้ายคลึงกับต่างประเทศ ซึ่งนำมาใช้เป็นหลักการในการตรวจเปรียบเทียบ และวิเคราะห์ลายมือชื่อ ลายมือเขียน โดยในส่วนของ ประเทศไทยได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ดังนี้

1. ลายมือเขียนของแต่ละบุคคล จะมีลักษณะพิเศษเฉพาะตน (Individual or personal) โดยเกณฑ์ข้อนี้ถือว่าบุคคล 2 คน จะเขียนลายมือเหมือนกันในทีเดียวไม่ได้ (Exactly alike) และตัวอักษร ให้ตรวจเปรียบเทียบจะต้องมีจำนวนมากพอ

2. ผู้เขียนไม่สามารถจะเขียนได้ดีกว่าขีดความสามารถของตนที่มีอยู่ โดยไม่พยายามฝึกหัดในระยะเวลาใดๆ ต่อไปอีก ซึ่งลายมือที่ดีย่อมเกิดจากการฝึกหัด
3. ลายมือที่พยายามดัดแปลง จะมีลักษณะที่ไม่ดี หรือไม่อาจที่จะเขียนได้ในลักษณะที่มากนัก แม้ผู้เขียนจะพยายามดัดแปลงอย่างไร ก็จะไม่ได้ดีกว่าขีดความสามารถของการเขียนลายมือปกติ
4. ความผิดเพี้ยนตามธรรมชาติของการเขียน เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของการเขียนของแต่ละบุคคลที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ ซึ่งจะอยู่ในขอบเขตของแต่ละบุคคล (สมชาย อมรสุนทรสิริ, 2556)

การพัฒนาเทคนิควิธีการตรวจโดยเครื่อง ESDA ในงานพิสูจน์หลักฐาน

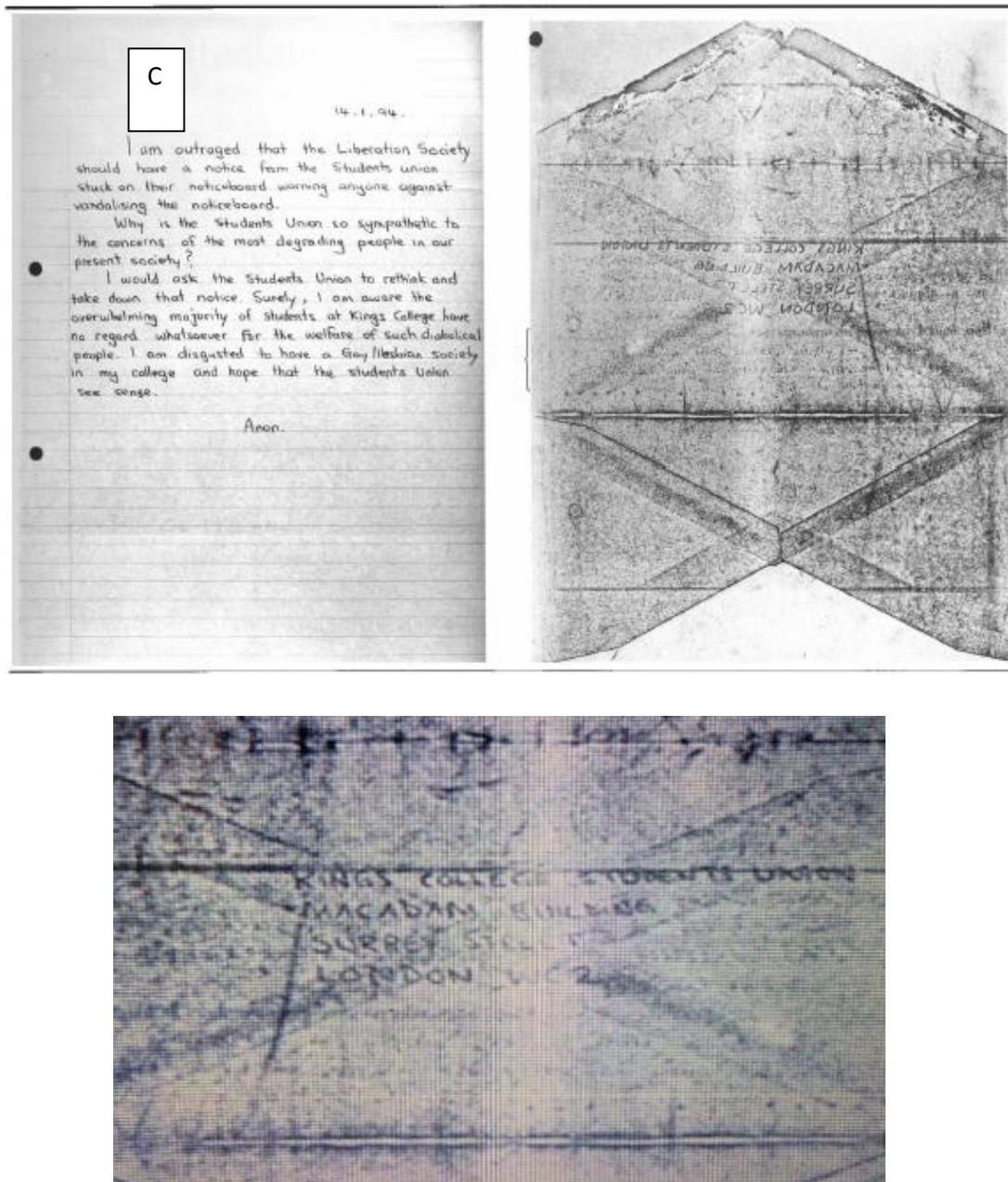
การใช้เทคนิคการตรวจพิสูจน์โดยเครื่อง ESDA ในต่างประเทศนั้น ได้มีการพัฒนาวิธีในการนำมาใช้ตรวจเอกสารในพื้นที่ต่างๆ ได้ เพราะวิธีการนี้เป็นวิธีที่ไม่ทำลายตัวอย่าง และสามารถนำผลที่ได้จากการตรวจด้วยเครื่อง ESDA มาใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบลายมือเขียนที่พบบนเอกสารได้ ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำเครื่อง ESDA มาใช้ในการพิสูจน์ในคดีที่พบรอยกดบนเอกสารที่ยับซึ่งยากต่อการทำให้ปรากฏอักษรด้วย หากนำวิธีทางเคมีมาใช้ก็อาจจะเป็นการทำลายตัวอย่างไม่อาจนำมาตรวจวิเคราะห์ซ้ำได้อีก จึงได้เลือกใช้วิธี ESDA ในการทำให้ตัวอักษรบนเอกสารปรากฏขึ้น ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ทำลายตัวอย่าง และยังสามารถนำข้อความบนเอกสารมาใช้วิเคราะห์สาเหตุที่เป็นเหตุการณ์แห่งคดีได้นอกจากนี้ลายมือที่ปรากฏบนเอกสารนั้น ยังสามารถนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญใช้สำหรับตรวจเปรียบเทียบได้อีกด้วยว่าเป็นลายมือของบุคคลต้องสงสัยหรือไม่ ซึ่งการศึกษาในต่างประเทศส่วนใหญ่ได้นำกรณีศึกษาจริงมาใช้ในการศึกษา และพัฒนาเทคนิควิธีบนวัตถุที่ยากต่อการทำให้ปรากฏตัวอักษรลายมือชื่อหรือลายมือเขียนที่พบบนวัตถุพยานโดยเครื่องพิสูจน์รอยกด ESDA อีกด้วย (Jasuja and Singla, 1995)

ภาพที่ 1 (a) แสดงถึงรูปแบบของลายเส้นที่พบบนกระดาษที่ได้จากการใช้เครื่อง ESDA (b) แสดงถึงรูปแบบฟอร์มของเอกสารต้นฉบับ ที่มา Barr, Pearse and Welch, 1995

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า รอยกดที่เกิดจากการพิมพ์โดยเครื่องถ่ายเอกสารหรือรอยเลื่อนจากเครื่องถ่ายเอกสาร หรือเครื่องปริ้นท์หมึกนั้น สามารถทำให้เกิดรอยกดได้เช่นกัน เมื่อนำตรวจสอบด้วยเครื่อง ESDA แม้จะได้ภาพที่ไม่คมชัด หรือได้ลายเส้นที่ไม่ชัดเจน แต่ก็สามารถนำเอกสารตัวอย่างที่นำมาตรวจสอบเปรียบเทียบกับแบบฟอร์มเอกสารต้นฉบับก็พอที่จะอนุมานได้ว่าเป็นเอกสารชนิดใดได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเส้นบรรทัดในกรณีตัวอย่างนี้สามารถบ่งชี้ได้ว่ามีลักษณะเดียวกับแบบฟอร์มต้นฉบับได้ ดังนั้น แม้เอกสารนั้นจะถูกลบหรือจางหายไปก็ยังมีรอยกดอยู่จากการพิมพ์ที่เกิดจากเครื่องพิมพ์ ซึ่งหากนำมาตรวจพิสูจน์ด้วยเครื่อง ESDA แล้วก็ยังคงหลงเหลือร่องรอยของเส้น หรือตัวอักษรที่อยู่บนกระดาษได้เช่นเดียวกัน

ในการใช้เครื่องพิสูจน์รอยกด ESDA จากภาพดังกล่าวก็พอที่จะสรุปได้ว่า เครื่องปริ้นท์หมึกหากมีการทำให้ตัวอักษรจางหายไป ยังคงพบรอยกดปรากฏอยู่บนกระดาษได้นั่นเอง แม้ว่ารอยกดที่เกิดจากการพิมพ์เมื่อนำเทคนิควิธีโดยเครื่อง ESDA สำหรับทำให้ข้อความปรากฏยังไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร แต่ก็เพียงพอที่จะสันนิษฐาน และนำมาเทียบเคียงกับเอกสารต้นฉบับได้ว่าเป็นเอกสารชนิดเดียวกัน หรือประเภทเดียวกันได้ ซึ่งถือได้ว่ามีประโยชน์ในการนำมาตรวจวิเคราะห์เบื้องต้นที่ไม่ทำลายตัวอย่าง และสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ด้วยวิธีอื่นต่อไปได้ จากนั้นจึงนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกันก็จะสามารถช่วยยืนยันผลการตรวจวิเคราะห์ให้มีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 2 (a) เอกสารในซองจดหมายที่เป็นลายมือเขียน (b) ซองเอกสารด้านในที่ทำให้ปรากฏอักษรด้วยการใช้เครื่อง ESDA ได้ภาพเป็นตัวอักษรสะท้อนด้านกลับกัน (c) ตัวอักษรเมื่อนำมาทำภาพสะท้อนจะสามารถอ่านข้อความได้ง่ายขึ้น ที่มา Barr, Pearse and Welch, 1995

จากภาพที่ 2 เป็นตัวอย่างกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจากซองจดหมายนิรนาม และได้นำมาตรวจวิเคราะห์ดูว่าเป็นซองจดหมายของจดหมายต้องสงสัยหรือไม่ โดยจดหมายนิรนามดังกล่าวไม่อาจทราบได้ว่ามีที่มาจากที่ใด และพื้นผิวของจดหมายนั้นพบว่ามีลักษณะผิวหยาบ อีกทั้งทั้งหน้าซองจดหมายก็ไม่พบตัวอักษรหนังสือใดๆ ปรากฏอยู่ ซึ่งในการตรวจสอบโดยนำเทคนิคทางเคมีมาใช้ในการพิสูจน์ ก็อาจเป็นการทำลายตัวอย่างได้ และอาจจะไม่ปรากฏร่องรอยที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิเคราะห์หลักฐาน

จึงต้องมีการคำนึงถึงวิธีการตรวจพิสูจน์ด้วยว่าควรจะใช้เทคนิควิธีใด ในการตรวจพิสูจน์สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือต้องไม่ทำลายตัวอย่าง เพื่อที่จะได้มีวัตถุพยานในการตรวจพิสูจน์ด้วยวิธีอื่นต่อไป ในกรณีที่ไม่มีพบหลักฐานใดๆ จากวัตถุพยานที่นำไปใช้ตรวจพิสูจน์ จากกรณีนี้เมื่อนำของจดหมายดังกล่าว มาคลี่ออก และทำการตรวจพิสูจน์ด้วยเครื่อง ESDA ก็จะทำให้ปรากฏรอยตัวอักษรในมุมกลับขึ้น เนื่องจากรอยกดทับที่อยู่กึ่งด้านหนึ่งของกระดาษ เมื่อนำอักษรที่ได้มาดูในแนวภาพสะท้อนของกระจก จะทำให้เห็นข้อความที่มาจากจดหมายนิรนามว่ามีแหล่งที่มาจากที่ใดได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพิสูจน์รอยกด โดยเครื่อง ESDA นั้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกระดาษของจดหมายที่มีรอยกดที่เกิดจากการเขียนได้ ซึ่งประโยชน์ของการตรวจพิสูจน์วิธีนี้ มีข้อดีคือเป็นวิธีที่ไม่ทำลายตัวอย่างและสามารถนำตัวอักษรที่พบ บนวัตถุพยานนั้นมาใช้ในการตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบลายมือชื่อ ลายมือเขียน และสามารถนำไปใช้ในการ ยืนยันตัวบุคคลว่าใครเป็นผู้เขียนเอกสารต้องสงสัย ทั้งยังสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาคดี ได้อีกด้วย ซึ่งผลจากการใช้เครื่องตรวจพิสูจน์รอยกด เมื่อปรากฏตัวอักษรหนังสือขึ้นมา ผู้เชี่ยวชาญ จะทำการวิเคราะห์ว่าลายมือนั้นเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ ซึ่งลักษณะการเขียนของแต่ละคนนั้นก็มีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเอกลักษณ์ และลักษณะของลายมือเขียนลายมือชื่อของแต่ละบุคคลนั่นเอง (Barr, Pearse, and Welch, 1995)

นอกจากนี้ยังมีการนำเครื่องพิสูจน์รอยกด ESDA มาประยุกต์ใช้กับวิธีทางเคมีด้วยนินไฮดริน (ninhydrin) กับรอยกดลายพิมพ์นิ้วมือ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบลำดับก่อนหลังจากจุดตัด ที่เกิดจากรอยกดว่า รอยกดที่พบนั้นเกิดขึ้นก่อนหรือหลังการพิมพ์ และจากการพัฒนาวิธีการตรวจนี้ก็ทำให้ทราบได้ว่า สามารถใช้เครื่อง ESDA ในการทำให้ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือขึ้นบนภาพทับซ้อนของรอยกดที่เกิดจากการเขียนหรือการปริ้นบนกระดาษได้ จะเห็นได้ว่าได้มีการพัฒนาและประยุกต์ใช้เครื่อง ESDA นี้ในรอยกดต่างๆ ซึ่งรวมถึงรอยเท้าก็สามารถที่จะใช้เครื่อง ESDA ในการลอกลายเท้า หรือรอยรองเท้า แล้วนำมาเปรียบเทียบดอยางรองเท้าได้ด้วยเช่นกัน (Fieldhouse et al., 2011)

บทสรุป

เครื่องตรวจพิสูจน์รอยกด ESDA เป็นเครื่องมือทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ปัจจุบันสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการสืบพยานหลักฐานเกี่ยวกับการปลอมแปลงเอกสารต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางคดีแพ่ง หรือทางคดีอาญา โดยการใช้หลักในการพิจารณาวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญในการออกความเห็น และรายงานผลการตรวจพิสูจน์ ซึ่งผลของการตรวจพิสูจน์จากผู้เชี่ยวชาญนั้น สามารถนำไปใช้ในการพิจารณาคดีของศาลที่จะต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญศาลด้านการตรวจสอบพยานเอกสารจะมีเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานในการประเมิน สำหรับการตรวจพิสูจน์ที่จะสามารถวิเคราะห์ได้ว่าลายมือชื่อหรือลายเขียนที่นำมาตรวจพิสูจน์นั้นเป็นการปลอมแปลงหรือไม่ หรือเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้ต้องสงสัยหรือไม่ ซึ่งจากการใช้เครื่องตรวจพิสูจน์รอยกด ESDA และความคิดเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญของศาลในเรื่องพยานหลักฐานที่ว่า พยานหลักฐานทุกชนิด

หากมีคุณสมบัติบ่งชี้ถึงข้อเท็จจริงที่พิพาทกันในคดี ย่อมรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีนั้นได้ (admissible evidence) เว้นแต่มีกฎหมายบทใดบทหนึ่งบัญญัติวางหลักเกณฑ์ห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานชนิดใดหรือประเภทใดไว้ พยานหลักฐานนั้นจึงเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังไม่ได้ (inadmissible evidence) ซึ่งเรียกว่า บทตัดพยานหลักฐาน (exclusionary rule) จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้มีช่องว่างไว้เพื่อเป็นการเปิดช่องให้ได้มีการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ไว้อย่างกว้างอีกด้วย

ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบพยานเอกสารจะต้องออกรายงานผลเพื่อใช้ในการยืนยันและสรุปข้อเท็จจริงที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีของศาลได้ ซึ่งการนำผลจากการตรวจด้วยเครื่อง ESDA ร่วมกับการวิเคราะห์ของพยานผู้เชี่ยวชาญของศาลถือเป็นการบูรณาการด้านการนำเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์กับทักษะความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจพิสูจน์ในการนำผลที่ได้จากเครื่องมือมาวิเคราะห์เปรียบเทียบที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล มีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

เอกสารอ้างอิง

- สมชาย อมรสุนทรศิริ. (2556) **เทคนิคการตรวจลายมือชื่อ**. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ:สถาบันนิติวิทยาศาสตร์. (อัดสำเนา)
- ประมุข สุวรรณสร. (2556). **คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : แสงสุทธิการพิมพ์.
- Jasuja, O.M.P and Singla, A.K. (1995). **Application of the ESDA in demonstrating traced forgeries**. Forensic Science International, 75(1), 25 – 28
- Barr,K.J.,Pearse,M.L. and Welch,J.R.(1995). **Secondary impressions of writing and ESDA detectable paper-paper friction**. Science and justice, 36(2), 97 – 100
- Fieldhouse, S.J., and Kalantzis, N. and Platt, A.W.(2011). **Determination of the sequence of latent fingermarks and writing or printing on white office paper**. Forensic Sciences International, 206(1-3), 155-160
- Farasat, S.(1996). **Expert opinion in handwriting identification : an unnecessary burden**. National Law School of India University, Bangalore, P.420- 442